6. Tekrar Testi

1. İslam düşüncesinde meydana gelen ihtilafların ortaya çıkışını hazırlayan sebeplerin temelinde insan gerçeği yatmaktadır. İnsan düşünen, akleden ve ilahi hitaba muhatap bir varlıktır. İnsanın bu özelliği, fikir ihtilaflarını meydana getiren diğer sebeplerin de kaynağı olabilmektedir. Dolayısıyla insan var oldukça doğal olarak farklı düşünme, anlayış ve yorumlar da olacaktır.

Aşağıdaki ayetlerden hangisi metinde sözü edilen durumu doğrudan desteklemektedir?

A) "Andolsun, biz bu Kur'an'da insanlar için her türlü misali değişik şekillerde açıkladık. Fakat insan tartışmaya her şeyden daha çok düşkündür."

(Kehf suresi, 54. ayet)

B) "Şüphesiz biz onu (ömür boyu yürüyeceği) yola koyduk. O, bu yolu ya şükrederek ya da nankörlük ederek kateder."

(İnsân suresi, 3. ayet)

C) "O, hanginizin daha güzel amel yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratandır. O; mutlak güç sahibidir, çok bağışlayandır."

(Mülk suresi, 2. ayet)

D) "Andolsun, insanı biz yarattık ve nefsinin ona verdiği vesveseyi de biz biliriz. Çünkü biz ona şah damarından daha yakınız."

(Kâf suresi, 16. ayet)

E) "Başınıza her ne musibet gelirse kendi yaptıklarınız yüzündendir. O, yine de çoğunu affeder."

(Şûrâ suresi, 34. ayet)

2. Dinî kaynaklarda varlığı kesin ve anlamı açık olan; Allah'ın varlığı ve birliği, namazın farz oluşu, yalan, dedikodu gibi davranışların haram oluşu hususlarında yorum yapılamaz. Yorum ancak birden fazla anlama gelebilecek veya anlamında kapalılık bulunan konularda olur. Başka bir deyişle, bir konuda mezhepler yorum yapıyorsa orada açık ve net bir hükümden bahsetmek mümkün değildir. Bu sebeple, ayet ve hadisleri yorumlarken kendi anlayışını dinin tek hakikati gibi ifade etmek doğru bir yaklaşım olmaz.

Bu metinde aşağıdaki yargılardan hangisi vurgulanmaktadır?

A) Dinin hükümleri değişmez kaidelerden oluşur.
B) Dinî yorumlar bölgesel farklılıklardan etkilenebilir.
C) İnsanlar dinî yorumları benimsemeye zorlanamazlar.
D) Dinî yorumlar kişilerin dünya görüşlerine göre şekil alır.
E) İslam'ın genel ilkeleri çerçevesinde dinî anlayışlarda farklılık olabilir.

3. İslam'ın düşünmeye sınır koymaması, ısrarla insanın düşünmesini istemesi; mezheplerin doğuşunda etkili faktörlerden biridir. İslam, dinin temel prensiplerine aykırı olmamak kaydıyla her türlü düşünceye ve yoruma müsaade etmiştir. Bu düşünce ve ifade hürriyeti, birçok dinî yorumun ortaya çıkmasının önünü açmıştır.

Aşağıdaki ayetlerden hangisi metinde sözü edilen duruma örnek olarak <u>gösterilemez</u>?

A) "…Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? Doğrusu ancak akıl sahipleri bunu anlar."
(Zümer suresi, 9. ayet)

B) "Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün farklı oluşunda aklıselim sahipleri için elbette ibretler vardır."
(Âl-i İmrân suresi, 190. ayet)

C) "Onlar ayaktayken, otururken ve yanları üzerine yatarken Allah'ı anarlar. Göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde tefekkür ederler."
(Âl-i İmrân suresi, 191. ayet)

D) "Hakkında kesin bilgi sahibi olmadığın şeyin peşine düşme. Çünkü kulak, göz ve kalp, bunların hepsi ondan sorumludur."
(İsrâ suresi, 39. ayet)

E) "O hâlde (Resulüm), öğüt ver. Çünkü senin görevin sadece öğüt verip hatırlatmaktır. Yoksa sen, onlar üzerinde bir zorba değilsin."
(Gâşiye suresi, 21 ve 22. ayetler)

4. Her insan, doğası itibariyle farklıdır. Allah her şeyi ile aynı iki insan yaratmamıştır. Allah'ın yaratma sıfatı her insanda farklı tecelli eder. Bu durum insanın fiziksel özelliklerinin ötesinde duygu, düşünce, inanç ve ahlak dünyasına hatta tüm hayat tarzına yansır. İnsanı farklı ve değerli kılan da bu özelliğidir. Bu farklılık, onun dinî tutumlarında da görülebilir. Bu sebeple aynı din mensupları arasında o dinin anlaşılma biçimlerinde farklılıkların olması her zaman görülebilecek bir durumdur.

Bu metin aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı niteliğindedir?

A) Allah'ın insanı yaratmadaki amacı nedir?
B) İnsanı diğer varlıklardan ayıran özellikleri nelerdir?
C) Dinin doğru anlaşılmasında insana düşen görevler nelerdir?
D) Dinî yorumların insanlara benimsetilmesi için neler yapılabilir?
E) Dinî yorumların ortaya çıkmasında insan faktörünün etkisi nedir?

5. Dini anlama ve yaşama hususunda; Kur'an-ı Kerim'i ve Hz. Peygamber'in sünnetini rehber edinen, sahabenin yolunu izleyen, ümmetin çoğunluğunu oluşturan topluluktur.

Bu tanımda aşağıdakilerin hangisinden bahsedilmektedir?

A) Ehl-i sünnet B) Mezhep C) Ensar D) Fırka E) Şia

6. "Sana kitabı indiren odur. Onun bazı ayetlerinin hükmü kesin ve nettir ki bunlar, kitabın esasıdır. Diğer bir kısmı da müteşabih ayetlerdir (ki onlar da benzer anlamlara ve yoruma açıktır). Kalplerinde sapma eğilimi bulunanlar, fitne çıkarmak ve onu (kişisel arzularına göre) tevil etmek için ondaki müteşabihlerin peşine düşerler. Hâlbuki onun tevilini ancak Allah bilir; bir de ilimde yüksek payeye erişenler. Derler ki 'Ona inandık, hepsi Rabb'imiz katındandır.' (Bu inceliği) yalnız aklıselim sahipleri düşünüp anlar."

(Âl-i İmrân suresi, 7. ayet)

Bu ayette İslam düşüncesindeki yorum farklılıklarına etki eden;

I. ekonomik özellikler,
II. dinî metinlerin yapısı,
III. eğitim ve kültürün etkisi,
IV. coğrafi ve bölgesel farklar

durumlarından hangilerine işaret edilmiştir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) I, III ve IV

7.
- Matüridilik
- Eşarilik
- Şia

Aşağıdaki sorulardan hangisi bu mezheplerin görüşlerine dayandırılarak cevaplanabilir?

A) İbadetler yerine getirilirken nelere dikkat edilmelidir?
B) İslam ahlakının temeli nelerden oluşur?
C) İnsanlar, akıl yoluyla Allah'ı bilmek zorunda mıdır?
D) İnsan nefsini nasıl terbiye edebilir?
E) Kimlere zekât verilebilir?

8. İslam dünyasında din anlayışında ortaya çıkan farklı yorumları bir kusur olarak değil, aksine hayatı kolaylaştıran bir zenginlik olarak görmek gerekir. Çünkü yorum farklılıkları dinin fikrî alanında bir dinamizm ve canlılığa vesile olur. Yorumlar, dini anlama ve uygulamada Müslümanların yararlandıkları bir alandır. Özellikle, farklı kültür ve milletlerin İslam'ı kolayca benimsemesinde yorum farklılıkları etkili olmuştur.

Bu parçadan İslam düşüncesindeki yorumlar ile ilgili,

I. İslam'ın geniş kitlelere ulaşmasında katkıları olmuştur.
II. Dinin düşünsel boyutunun gelişmesini sağlar.
III. Evrensel ve bağlayıcı ilkeleri ortaya koyar.
IV. Bir metodolojiye dayanan fikri birikimlerdir.

yargılarından hangileri çıkarılabilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) I, III ve IV

9.
- İman; dil ile ikrar, kalp ile tasdikten ibarettir.
- İnsanın akıl yoluyla Allah'ın varlığına ulaşması mümkündür.
- Büyük günah işleyen kimse, haramı helal saymadıkça dinden çıkmaz.
- Allah, ahirette görülecektir. Fakat biz bunun nasıl olacağını bilemeyiz.
- İnsanın fiillerini Allah yaratır, insan seçer. İnsan bütün fiillerinden sorumludur.

Bu temel görüşlere sahip itikadi ekol aşağıdakilerden hangisidir?

A) Matüridilik B) Şia C) Eş'arilik D) Zeydilik E) İmamiye

10. İmam Eş'ari, 873 yılında Basra'da doğmuş ve kırk yaşına kadar Mutezile mezhebine bağlı kalmıştır. Mutezile'nin görüşlerini doyurucu bulmadığı için bu mezhepten ayrılarak Ahmed b. Hanbel'in izinden giden ehli-i hadise katılmış ve daha sonra da Eş'ariliğin öncüsü olmuştur. İmam Eş'ari; eserlerinde Mutezile'nin görüşlerini eleştirmiş, bidat mezheplerini reddetmiş, Allah'ın ezelî sıfatları bulunduğunu kabul etmiş, inanç konularında ayet ve hadislerin yanında akli delilleri de kullanmıştır. Eş'ari'nin inanç metodu, kendisinden sonra gelen kelamcılar tarafından da devam ettirilmiştir.

Bu metinden İmam Eş'arî ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Yeni fikirlere açık bir kişidir.
B) Doğru bulmadığı inançlarla mücadele etmiştir.
C) Aklı, bilgi edinme kaynağı olarak görmüştür.
D) Eserleri günümüze kadar ulaşmayı başarmıştır.
E) Düşünceleri Müslümanlarca benimsenmiştir.

11. Birçok coğrafyada hızla yayılan İslam, bir yandan kökleşme sürecini devam ettirirken diğer yandan da o dönemin üç büyük medeniyeti olan Mısır, Roma ve Sasanî medeniyetleri ile yüz yüze gelmiştir. Farklı medeniyetler ve inançlarla tanışan Müslümanlar; bu coğrafyalarda yaşayan insanlara İslam'ı anlatırken karşılaştıkları sorular ve sorunlardan dolayı hem onları etkilemiş hem de onlardan etkilenmiştir. Bu da beraberinde Müslümanlar arasında yeni tartışmaları ve farklılaşmaları getirmiştir.

Bu parçada İslam düşüncesindeki yorum farklılıklarının nedenlerinden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Dinî metinlerin yapısı
B) Ekonomik
C) Kültürel
D) İnsanın doğası
E) Siyasi

12. (I) Dinin iki temel kaynağı vardır: Allah'ın kelamı Kur'an ve onun uygulaması olan Hz. Peygamber'in sünneti. (II) Hz. Peygamber hayattayken Allah'tan gelen vahyi insanlara duyuruyor, anlaşılmayan durumları açıklıyor ve uygulamasını da bizzat yaşayarak insanlara gösteriyordu. (III) Ancak onun vefatından sonra siyasi olayların etkisinin yanı sıra farklı bölge ve kültürden insanların İslam'ı seçmesiyle toplumun dinî anlayış ve yorumlarında farklılıklar oluştu. (IV) Bu farklılıklar ise mezheplerin oluşmasına zemin hazırladı. (V) Dinin özünden uzaklaşma anlamına gelen bu durum, Kur'an'da yer alan temel hükümlerin çeşitli mezheplerce yorumlanarak değiştirilmesine neden oldu.

Bu metinde numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Sıffîn Savaşı'nda Hz. Ali'yi destekleyen bir grup, savaş sonrasında gerçekleşen Hakem Olayı'nda Hz. Ali'den ve ordusundan ayrılmıştır. Bunlara "ayrılan, terk edip giden" anlamında Hârici denilmiştir. Bunlar "...Hüküm yalnızca Allah'a aittir..." (En'âm suresi, 57. ayet) ayetini delil göstererek kendileri dışında olan ve o savaşa katılan herkesi inkâra düşmekle suçlamışlardır. Haricilik, Müslümanlar arasında ortaya çıkan, mezhep nitelikli ilk harekettir.

Bu parçadan, Hariciliğin ortaya çıkışında etkili olan;

I. dinî metinlerin yapısı,
II. kültürel,
III. siyasi,
IV. ekonomik

nedenlerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve III B) II ve III C) I, II ve III D) I, II ve IV E) II, III ve IV

14. İslam dünyası fetihlerle birlikte yeni kültür ve medeniyetlerle karşı karşıya geldi. Pek çok farklı ırk, dil ve kültürden insan Müslüman oldu. Müslümanlar farklı inanç gruplarıyla birlikte yaşamaya başladı. Özellikle Yunan kültür ve medeniyetinden birçok eser Arapçaya tercüme edildi. İslam medeniyetine ait eserler de yabancı dillere tercüme edildiği için farklı inanç ve kültürden olan kimselerin eleştirileri ile karşılaşıldı. Bunlara sadece ayet ve hadisleri okuyarak karşılık vermek yeterli değildi. Bu sebeple inanç konularında ayet ve hadislerin yanında akli delillendirmeler ile konunun daha iyi anlaşılmasını ve kabul edilmesini sağlayan yeni yaklaşımlara ihtiyaç duyuldu. Bu ihtiyacın sonucunda Ehl-i sünnet kelamının iki önemli mezhebi olan Eşarilik ve Matüridilik ortaya çıktı.

Bu metinden aşağıdaki yargıların hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) İslam dini yayılma sürecinde çeşitli sorunlarla karşılaşmıştır.
B) İslam medeniyeti farklı kültürlerin birikimlerinden faydalanmıştır.
C) Ehl-i sünnet kelamı, Müslümanların çoğunluğu tarafından kabul görmüştür.
D) Müslümanlar yeni durumların getirdiği problemlerde çözüm arayışı içine girmişlerdir.
E) Farklı uygarlıklarla karşılaşmak, İslam coğrafyasında sistematik düşüncenin gelişmesi için zemin oluşturmuştur.

15. Kur'an'da bildirilen ve Hz. Muhammed (sav.) tarafından uygulanan ilahi kurallara "din" adı verilir. Dinin temel kaynaklarının sosyal, kültürel, coğrafi vb. durumlara göre yorumlanma ve yaşanma biçimleri ise "din anlayışı"dır. Bu anlamda din, vahye dayalı olduğundan değişmez ilkelerden meydana gelirken; din anlayışı bu vahyin insanlar tarafından algılanma biçimi olduğundan bireylere ve toplumlara göre farklılık gösterebilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bireylere ve toplumlara göre <u>değişmez</u> bir yargıdır?

A) Mükellef olan kişi Ramazan ayında oruç tutmalıdır.
B) Yengeç, ıstakoz, midye yenilebilir ürünlerdendir.
C) Altın, gerektiğinde diş tedavisinde kullanılabilir.
D) Belli şartlarda sanal para kullanımı uygundur.
E) Saç ektirmek ve peruk kullanmak caizdir.

16. "Yollar her ne kadar çeşitli olsa da gaye birdir. Görmüyor musun ki Kabe'ye giden ne çok yol vardır. Bazısının yolu Rum'dan, bazısının Şam'dan, bazısının Acem'den, bazısının Çin'den, bazısının da deniz yolundan Hint ve Yemen'dendir."

Mevlana'ya ait bu sözde aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Dinî yorumlar bölgesel bazı farklılıklar gösterebilir.
B) İslam'daki yorum farklılıklarını bir zenginlik olarak görmek gerekir.
C) Kur'an ve sünnetin anlaşılabilmesi için farklı metotlar geliştirilmelidir.
D) Müslümanlar, farklı kültürlerin katkılarıyla büyük bir medeniyet inşa etmişlerdir.
E) Farklı mezheplerin ortaya çıkışı ile İslam dini geniş kitlelere ulaşmayı başarmıştır.

17. Abbasi halifelerinden Mansur; İmam Malik'in Muvatta adlı eserini çok beğenmiş, insanları onun eserindeki görüşlere uymaya mecbur kılmak istemişti. Ancak İmam Malik, bunu duyunca Halife Mansur'u tutumunun yanlış olduğu konusunda şöyle uyarmıştı: "İnsanları kendi hâllerine bırak. Başkaları daha güzel içtihatlarda (yorumlarda) bulunabilir. İçtihatlara hürmet etmek gerek."

İmam Malik'in bu tutumunu,

I. "Dinde zorlama yoktur. …"
(Bakara suresi, 256. ayet)

II. "Hiçbir günahkâr, başkasının günah yükünü yüklenmez."
(Necm suresi, 38. ayet)

III. "Artık sen öğüt ver, çünkü sen ancak bir uyarıcısın. Onlara egemen bir zorba değilsin."
(Gâşiye suresi, 21 ve 22. ayetler)

ayetlerinden hangileri destekler niteliktedir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

18. Kur'an ve hadislerde, Hz. Peygamber'den sonra kimin halife olacağı şöyle dursun, onun nasıl belirleneceğine dair açık bir beyan bile bulunmamaktadır. Kur'an; genel bir ilke olarak Müslümanların işlerini şûra, yani aralarında yapacakları danışma ile yürütmelerini tavsiye ederek görevlendirmede ehliyet ve liyakate önem verilmesini, hüküm verildiğinde adaletli davranılmasını istemektedir.

Bu parçada sözü edilen durum İslam düşüncesindeki yorum farklılıkları nedenlerinden daha çok hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) Dinî metinlerin yapısı
B) Kültürel
C) Coğrafi
D) Siyasi
E) İnsanın doğası

19. Ahmed b. Hanbel içtihat ve taklit hakkında şöyle der:

- Ne beni, ne Malik'i, ne Sevri'yi ne de Evzai'yi taklit et. Hüküm ve bilgiyi onların aldığı kaynaklardan al. Dinini hiçbir müçtehide ısmarlama. Hz. Peygamber ve sahabeden geleni al, sonra tabiin gelir ki kişi bunlarda serbesttir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Dinî yorumlara uyma meselesi kişinin tercihine bırakılmalıdır.
B) Salih insanların görüşlerine saygılı olunmalıdır.
C) Din, aslî kaynaklardan öğrenilmelidir.
D) Dinin temel referansları korunmalıdır.
E) Farklı görüşlere açık olunmalıdır.

20. Mezhep, dinin inanç esaslarını veya amelî hükümlerini anlama ve yorumlama konusunda kendine özgü yaklaşımlara sahip düşünce sistemi; bu yaklaşımlar etrafında meydana gelen ekolleşmenin ürünü olan ilmî ve fikrî birikimdir.

Bu tanımda "mezhep" **ile ilgili;**

I. özellikleri,
II. ilgi alanları,
III. oluşum süreçleri,
IV. farklılık nedenleri

durumlarından hangilerine değinilmiştir?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV D) I, II ve IV E) I, III ve III

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

Bu kitapçığın her hakkı Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğüne aittir.

Cevap Anahtarı

2. Tekrar Testi	1. A	2. B	3. A	4. E	5. A	6. A	7. C	8. D	9. A	10. C	11. C	12. E	13. E	14. D	15. E
	16. C	17. B	18. E	19. C	20. C										
3. Tekrar Testi	1. B	2. C	3. E	4. D	5. E	6. D	7. B	8. B	9. A	10. E	11. E	12. B	13. A	14. B	15. A
	16. A	17. D	18. B	19. E	20. D										
4. Tekrar Testi	1. B	2. E	3. A	4. D	5. E	6. C	7. A	8. E	9. D	10. D	11. A	12. E	13. C	14. E	15. E
	16. C	17. E	18. C	19. B	20. C										
5. Tekrar Testi	1. D	2. C	3. A	4. D	5. E	6. C	7. A	8. C	9. A	10. B	11. A	12. E	13. E	14. A	15. D
	16. C	17. A	18. E	19. B	20. D										
6. Tekrar Testi	1. A	2. E	3. D	4. E	5. A	6. C	7. C	8. A	9. A	10. D	11. C	12. E	13. A	14. C	15. A
	16. B	17. D	18. D	19. C	20. A										